

Looiershof vroeger en nu

Jo Nelissen, 31 juli 2023

Looiershof is tegenwoordig een eigentijds woongebied in het Jekerkwartier. Het is nieuw gebouwd tussen 2017 en 2020 en zelfs de naam 'Looiershof' is nieuw. Iedereen kende het tot voor kort als 'de Vermicellifabriek'. Beide namen geven een stukje historische duiding. Een duik in het verleden geeft meer achtergrond.

Het terrein waarop Looiershof is verrezen, ligt tegen de eerste stadswal van Maastricht. In 1229 gaf de hertog van Brabant aan Maastricht het recht een stadsmuur te bouwen. De stad bouwde toen een muur van 6 tot 8 meter hoog van kolenzandsteen, rondom de bestaande bebouwing. Een groot deel daarvan is nu nog zichtbaar, zoals de Oeverwal, de Helpoort en het Lang Grachtje/Klein Grachtje.

Langs Looiershof is de muur aan de zijde van het wooncomplex in 2021 volledig gerestaureerd. De oorspronkelijke kolenzandsteen is nog goed te zien. De latere toevoegingen van mergelsteen en de 19^e/20^e-eeuwse veldbrand zijn bij de restauratie gedeeltelijk vervangen. De laatgotische poort aan de Verwerhoek en het Armenhuisje dat daar ligt, zijn trouwens van latere datum, toen er al een nieuwe stadsmuur was gebouwd in de tweede helft van veertiende eeuw.

Oorspronkelijk was er in dit gebied alleen een poort aan de Grote Looiersstraat tussen Lang en Klein Grachtje, de zgn. Looierspoort. Deze poort is in 1772 afgebroken toen de oude muur al lang geen verdedigingsfunctie meer had. Vlakbij de poort lag op de Jekertak, die door de Grote en de Kleine Looiersstraat stroomde, de Aldemolen of Looimolen. Die heeft bestaan tot 1873. De Molentak zelf werd gedempt in 1897. De looiers, waaraan Looiershof zijn naam ontleent, waren toen al niet meer actief in dit gebied, onder meer door het opheffen van de gilden door de Fransen rond 1800.

Overigens is aan de zuidzijde van de muur bij de grondwerkzaamheden voor Looiershof een 16^e-eeuwse begraafplaats gevonden.

Terug naar de Vermicellifabriek. Die is medio 19^e eeuw gesticht onder de naam Ch. Fles. In 1903 nam de toenmalige burgemeester Petrus Bauduin de fabriek over. De fabriek maakte trouwens ook andere pasta- en deegwaren, maar in de volksmond bleef het 'de vermicellifabriek'. Het familiebedrijf heeft tot 1993 geproduceerd. De fabriekshallen bleven echter nog jaren bestaan en werden gebruikt als opslagruimte en parkeerterrein. Ook de monumentale vierkante schoorsteen uit 1857 bleef overeind. Het is een van de oudste, nog bestaande fabrieksschoorstenen in Nederland en is met zijn kenmerkende vierkante vorm een zeer bijzonder bouwwerk.

Overigens is het noordoostelijke deel van het terrein al van vroeg in de 20^e eeuw in gebruik gegeven als garagebedrijf aan de firma Van Straaten. Het bedrijf was ontsloten via de poort aan de Verwerhoek. Later vestigde Van Straaten zich ook aan de Looiersgracht, waar nu de ingang is van Looiershof vanaf de Ezelmarkt.

Al met al heeft het gebied Looiershof en zijn directe omgeving dus een rijke ambachtelijke en industriële geschiedenis. Die historie gaat zo'n 8 eeuwen terug. Veel is verdwenen, maar een aantal kenmerkende 'sporen' uit de verschillende periodes zijn nog steeds waarneembaar. Mooi om er als bewoner van te genieten, maar zeker ook mooi om er als buurtbewoner eens doorheen te wandelen en de historie van de plek op je te laten inwerken. De VVV heeft dit inmiddels ook ontdekt en heeft Looiershof in haar rondleidingen opgenomen.